Europa-Parlamentet
2024-2029

Udenrigsudvalget

2026/2005(INI)

25.6.2026

UDKAST TIL BETÆNKNING

om udformning af EU's optræden udadtil med henblik på at imødegå udfordringerne på menneskerettighedsområdet i forbindelse med kunstig intelligens
(2026/2005(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Nacho Sánchez Amor

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om udformning af EU's optræden udadtil med henblik på at imødegå udfordringerne på menneskerettighedsområdet i forbindelse med kunstig intelligens

(2026/2005(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

– der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention,

– der henviser til artikel 2, 3, 8, 21, 23 og 36 i traktaten om Den Europæiske Union,

– der henviser til artikel 17 og 207 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

– der henviser til EU's handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2027, som Rådet vedtog den 17. november 2020, og midtvejsevalueringen heraf, som blev vedtaget den 9. juni 2023,

– der henviser til EU-menneskerettighedsretningslinjerne,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens)[1],

– der henviser til erklæringen af 23. januar 2023 om digitale rettigheder og principper for det digitale årti[2],

– der henviser til den internationale digitale strategi for Den Europæiske Union (JOIN (2025)0140),

– der henviser til Europarådets rammekonvention om kunstig intelligens og menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet,

– der henviser til verdenserklæringen om menneskerettigheder og andre relevante FN-traktater og -instrumenter om menneskerettigheder,

– der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder af 16. december 1966 og den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder af 16. december 1966,

– der henviser til FN's konvention af 18. december 1979 om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder,

[1] EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
[2] EUT C 23 af 23.1.2023, s. 1.

– der henviser til FN's konvention af 12. december 2006 om rettigheder for personer med handicap og den tilhørende valgfrie protokol, som blev vedtaget den 13. december 2006,

– der henviser til FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder, vedtaget af FN's Generalforsamling den 13. september 2007,

– der henviser til FN's erklæring om afskaffelse af alle former for intolerance og forskelsbehandling på grundlag af religion eller tro af 25. november 1981,

– der henviser til FN's erklæring af 18. december 1992 vedrørende rettigheder for personer, der tilhører nationale eller etniske, religiøse og sproglige minoriteter,

– der henviser til FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder og de tre valgfrie protokoller hertil,

– der henviser til FN's Global Compact-initiativ,

– der henviser til pagten for fremtiden og den globale digitale aftale, der blev vedtaget på topmødet om fremtiden i september 2024,

– der henviser til FN's Generalforsamlings resolution 78/265 af 1. april 2024 med titlen "Seizing the opportunities of safe, safe and trustworthy artificial intelligence systems for sustainable development" (udnyttelse af mulighederne for sikre og pålidelige kunstig intelligens-systemer med henblik på bæredygtig udvikling),

– der henviser til FN's Generalforsamlings resolution 79/325 af 26. august 2025 med titlen "Terms of reference and modalities for the establishment and functioning of the Independent International Scientific Panel on Artificial Intelligence and the Global Dialogue on Artificial Intelligence Governance" (mandat og retningslinjer for oprettelse og funktion af det uafhængige internationale videnskabelige panel for kunstig intelligens og den globale dialog om forvaltning af kunstig intelligens),

– der henviser til UNESCO's henstilling om kunstig intelligens, der blev vedtaget den 23. november 2021,

– der henviser til den endelige rapport fra FN's rådgivende organ på højt plan om kunstig intelligens fra september 2024 med titlen "Governing AI for Humanity",

– der henviser til henstillingen af 22. maj 2019 fra OECD-Rådet om kunstig intelligens,

– der henviser til Hiroshimaprocessens internationale vejledende principper for organisationer, der udvikler avancerede AI-systemer, Hiroshimaprocessens internationale adfærdskodeks for organisationer, der udvikler avancerede AI-systemer, samt G7-ledernes erklæring om kunstig intelligens for velstand af 17. juni 2025,

– der henviser til G20's principper og retningslinjer vedrørende kunstig intelligens,

– der henviser til Bletchley-erklæringen, som blev vedtaget af de lande, der deltog i topmødet om AI-sikkerhed den 1.-2. november 2023,

– der henviser til ministererklæringen, der blev vedtaget den 4. december 2024 på

topmødet om det globale partnerskab om kunstig intelligens,

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A10-0000/2026),

A. der henviser til, at AI er et globalt fænomen, der hurtigt indføres i alle samfund; der henviser til, at denne teknologi åbner hidtil usete muligheder for velstand, innovation og fremskridt, herunder potentialet til at fremme beskyttelse og fremme af menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet på en række områder;

B. der henviser til, at AI-systemer grundlæggende skal overholde menneskerettighederne; der henviser til, at AI-systemer, hvis de udformes med ondsindede hensigter, misbruges til undertrykkende formål, eller anvendes uden passende sikkerhedsforanstaltninger, kan muliggøre eller lette krænkelser af menneskerettighederne og kan undergrave den menneskelige værdighed, menneskerettighederne, demokratiet og retsstatsprincippet;

C. der henviser til, at de risici og udfordringer for de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der opstår som følge af AI-systemer, omfatter, men ikke er begrænset til, risici for den menneskelige værdighed, databeskyttelse, barnets rettigheder, retten til arbejde, migranters rettigheder, miljørettigheder, demokrati og retsstatsprincippet og risici for algoritmisk forskelsbehandling, masseovervågning og undertrykkelse af systemkritikere, kønsbaseret vold, en stigning i tværnational undertrykkelse og menneskerettighedskrænkelser i forbindelse med anvendelsen af AI-systemer i automatiserede våbensystemer i konflikter og i udstyr med dobbelt anvendelse;

D. der henviser til, at kunstig intelligens også giver betydelige muligheder for at fremme menneskerettighederne globalt, herunder overvågning af menneskerettighedskrænkelser, lette adgangen til domstolsprøvelse og til oplysninger inden for sundhed og uddannelse, opdage desinformation og hadefuld tale, forbedre leveringen af humanitær bistand og nødhjælp, styrke gennemsigtigheden i regeringsførelse og demokratisk deltagelse, bidrage til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og afbøde de negative virkninger af klimaændringer;

E. der henviser til, at den hurtige udvikling af AI-teknologier grundlæggende er ved at omforme verdensordenen; der henviser til, at EU skal sikre, at dets optræden udadtil inden for kunstig intelligens styres af en sammenhængende strategisk vision, der er forankret i dets kerneværdier demokrati, retsstatsprincippet og respekt for de grundlæggende rettigheder;

F. der henviser til, at EU slår til lyd for en alternativ, pålidelig model for AI-udformning, -udvikling og -forvaltning, der kombinerer åbenhed, gennemsigtighed og beskyttelse af grundlæggende rettigheder med modstandsdygtighed og innovation, beskytter sine borgere og tilbyder lige vilkår for virksomheder;

G. der henviser til, at en styrkelse af AI-partnerskaber med lande uden for EU, navnlig kandidatlande, lande i EU's naboskabsområde og lande i det globale syd, bør være en prioritet for EU's optræden udadtil;

Generelle bemærkninger

1. understreger, at menneskerettighederne, navnlig den menneskelige værdighed, lighed og ikkeforskelsbehandling, fortsat skal stå i centrum for kunstig intelligens; understreger, at retlige menneskerettighedsforpligtelser gælder under alle omstændigheder, og at AI-systemer skal tilbyde gennemsigtighed og tilsyn som grundlag for ansvarlighed og ansvar og sikre, at retsmidler er umiddelbart tilgængelige i alle faser af AI-livscyklussen;

2. understreger, at stater i henhold til folkeretten har pligt til at afstå fra og imødegå enhver uberettiget indblanding i menneskerettighederne og til at sikre en effektiv gennemførelse og beskyttelse af disse rettigheder; understreger, at denne forpligtelse er særlig vigtig i forbindelse med forvaltningen af AI-systemer;

Risici ved kunstig intelligens for menneskerettighederne

3. understreger, at data er en afgørende komponent i AI-teknologierne, og at beskyttelse af privatlivets fred er afgørende for at beskytte digitale menneskerettigheder;

4. understreger risikoen for, at AI forværrer eksisterende sociale uligheder, navnlig for allerede marginaliserede grupper, da systemer kan bygge på algoritmer og/eller data, der reproducerer, fastholder og forværrer diskriminerende skævheder;

5. er dybt bekymret over, at AI har gjort det muligt at gøre overvågningen mere sofistikeret, gennemgribende og udbredt, hvilket har gjort det muligt at overvåge hele grupper og samfund og udgør en alvorlig trussel mod demokratiet og menneskerettighederne;

6. advarer om, at AI-støttet overvågning, selv når den oprindeligt blev anvendt til legitime formål såsom retshåndhævelse og sikkerhed, let kan rettes mod at undertrykke uenighed og ramme menneskerettighedsforkæmpere;

7. fordømmer på det kraftigste anvendelsen af kunstig intelligens til at fastholde kønsbaseret vold og undergrave kønsrettigheder, som det fremgår af Grok-sagen, der har vist, hvordan AI-baserede værktøjer kan anvendes til at skabe og sprede seksualiseret indhold uden samtykke, herunder deepfakes og andre former for billed- og videomanipulation;

8. er dybt bekymret over den potentielle skade, som kunstig intelligens kan forvolde børn og unge;

9. anerkender AI-systemers indvirkning på omformningen af det globale arbejde, arbejdsmarkederne og produktiviteten; understreger, at AI-systemernes virkninger vil være dybtgående og langvarige; advarer om, at udbredelsen af AI-systemer ikke kan anvendes til at retfærdiggøre underminering af arbejdstagernes rettigheder, værdighed og trivsel, fortrængning af arbejdstagere eller forøgelse af kvalifikationskløfter eller kvalifikationstab;

10. bemærker den stigende afhængighed af AI-baserede teknologier til overvågning af grænser og migrationsruter, herunder langs EU's ydre grænser;

11. er dybt bekymret over AI-systemernes alvorlige miljømæssige og sociale konsekvenser;

12. er dybt bekymret over den stigende risiko for, at kunstig intelligens anvendes til at gennemføre tværnational undertrykkelse;

13. understreger virksomhedernes afgørende rolle med hensyn til at sikre, at udviklingen og udbredelsen af kunstig intelligens og dataanvendelse respekterer menneskerettighederne;

14. insisterer på, at stater har pligt til effektivt at fremme og beskytte menneskerettighederne mod tredjeparters, herunder virksomheders, krænkelser;

15. opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til gå forrest i indsatsen i relevante internationale fora og blandt internationale partnere for at udvikle AI-specifik vejledning om virksomhedernes ansvar for menneskerettigheder;

16. udtrykker bekymring over den stigende dokumentation for, at AI-systemer anvendes til krigsførelse;

17. understreger betydningen af at anvende høje menneskerettighedsstandarder på produkter og teknologier med dobbelt anvendelse, der drives af kunstig intelligens;

Risici ved kunstig intelligens for demokrati og retsstatsprincippet

18. bemærker, at AI-systemer har en direkte indvirkning på valgprocesser og demokratiske processer;

19. understreger, at anvendelsen af AI-systemer i valgprocesser skal overholde de højeste standarder for gennemsigtighed, forklarlighed, ansvarlighed og uafhængig evaluering;

20. bemærker med bekymring, at anvendelsen af kunstig intelligens på ondsindede måder øger kapaciteten af udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, herunder potentialet til at undergrave institutioners og processers integritet, uafhængighed og effektivitet samt potentialet til at påvirke informationskvaliteten;

21. understreger, at pressefrihed er et grundlæggende element i demokratiet; udtrykker bekymring over de risici for mediernes mangfoldighed, pluralisme, inklusivitet, pålidelighed og ansvarlighed, som koncentrationen af magt i hænderne på AI-udbydere udgør;

Ansvarlighed i forbindelse med kunstig intelligens

22. bemærker, at ansvarliggørelse for AI-relaterede menneskerettighedskrænkelser opstår på det tidspunkt i kæden, hvor systemet udnyttes eller anvendes til at begå krænkelsen, medmindre systemet fra begyndelsen blev udformet på ondsindet vis; understreger, at denne tilgang ikke fritager udviklerne for deres ansvar;

23. opfordrer til, at AI-systemer skal være i overensstemmelse med ofre for menneskerettighedskrænkelsers ret til effektive retsmidler;

Henstillinger vedrørende EU's strategi for foranstaltninger udadtil inden for kunstig intelligens

24. understreger behovet for, at EU er en førende aktør med hensyn til at fremme pålidelig kunstig intelligens på globalt plan, forme det globale AI-landskab og fremme en menneskerettighedsbaseret tilgang til AI-udvikling og -udbredelse; opfordrer til øjeblikkelig udvikling af en holistisk EU-strategi for EU's optræden udadtil inden for kunstig intelligens for at nå dette mål;

25. opfordrer Kommissionen til at arbejde hen imod at fastsætte globale minimumsstandarder for beskyttelse mod alvorlige risici i forbindelse med kunstig intelligens;

26. mener, at kunstig intelligens giver en reel mulighed for sammen med lande uden for EU at tackle særlige udfordringer for menneskerettighederne såsom barnets rettigheder, kvinders rettigheder og ligestilling mellem kønnene, arbejdstagerrettigheder og miljørettigheder;

27. opfordrer EU og dets medlemsstater til at støtte oprettelsen af deltagelsesbaserede forvaltningsmekanismer til udformning af politiske reaktioner og AI-forvaltningsrammer på internationalt plan;

28. understreger behovet for at styrke EU's AI-kontor og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) gennem tilvejebringelse af tilstrækkelige finansielle og menneskelige ressourcer;

29. opfordrer til fuld anvendelse af alle de instrumenter, som EU har til rådighed, til at tackle indvirkningen af AI på menneskerettighederne, herunder ved at styrke den rolle, som EU's særlige repræsentant for menneskerettigheder spiller;

30. understreger behovet for yderligere drøftelser om, hvordan emnet kunstig intelligens bedst kan indføres i eksisterende EU-forordninger for at sikre, at EU's interne politikker og regler vedrørende kunstig intelligens styrker respekten for menneskerettighederne uden for EU;

31. opfordrer Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten til at integrere en AI-dimension i EU's demokratistøtte og valgobservation;

32. understreger det presserende behov for at udvikle et stærkt og modstandsdygtigt AI-økosystem i EU, der mindsker den strategiske afhængighed og styrker EU's strategiske autonomi;

33. minder om EU's engagement i en regelbaseret verdensorden; opfordrer EU og dets medlemsstater til at koordinere deres holdninger i multilaterale fora og opbygge partnerskaber med ligesindede partnere for at fremme en fælles vision for pålidelig kunstig intelligens;

34. opfordrer EU og dets medlemsstater til at støtte og styrke FN-systemet i dets bestræbelser på at fremme pålidelig kunstig intelligens;

35. opfordrer EU og dets medlemsstater til fortsat at samarbejde med Europarådet om at udvikle internationale standarder for pålidelig kunstig intelligens;

36. understreger behovet for, at EU støtter en forøgelse af tilgængeligheden af AI-systemer med open source og interoperable tekniske standarder, navnlig med kandidatlande, lande i EU's naboskabsområde og lande i det globale syd;

37. opfordrer EU til at gøre sin finansielle bistand til udvikling og udbredelse af kunstig intelligens i lande uden for EU, herunder under det kommende instrument for et globalt Europa og under Global Gateway, betinget af udvikling og anvendelse af kunstig intelligens, der er pålidelig og baseret på respekt for rettigheder; understreger, at EU kun bør finansiere AI-modeller, der overholder menneskerettighedsstandarderne;

38. understreger betydningen af AI-systemer, der anvendes i virksomheder, da de kan støtte virksomheder i at overholde central EU-lovgivning såsom direktivet om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed[3] og direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering[4] samt lovgivning mod tvangsarbejde for at sikre, at AI-forsyningskæderne er ansvarlige, bæredygtige og respekterer menneskerettighederne og miljøet;

39. understreger, at et pålideligt AI-økosystem er en vigtig drivkraft for konkurrenceevnen; understreger, at investering i AI-systemer, der respekterer de grundlæggende menneskerettigheder, er afgørende for at opbygge tillid hos forbrugere og internationale partnere, fremme langsigtet innovation og skabe en bæredygtig konkurrencefordel på det globale marked;

40. understreger, at støtte til AI-færdigheder er af allerstørste betydning;

Henstillinger vedrørende våben

41. støtter FN's bestræbelser på at opnå en juridisk bindende aftale om globalt at regulere og forbyde dødbringende autonome våbensystemer; opfordrer EU og dens medlemsstater til at sådanne mål;

42. fordømmer de potentielle menneskerettighedskrænkelser, der begås i væbnede konflikter ved hjælp af autonome AI-systemer; opfordrer EU til at øge sin støtte til Den Internationale Domstol og Den Internationale Straffedomstol i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning af alvorlige menneskerettighedskrænkelser begået ved anvendelse af kunstig intelligens;

Henstillinger vedrørende AI-støttet masseovervågning

43. opfordrer til et forbud mod eksport af AI-støttede masseovervågningssystemer fra EU til lande, hvor der er en alvorlig risiko for, at disse systemer anvendes til at krænke menneskerettighederne;

Henstillinger vedrørende produkter med dobbelt anvendelse

---

[3] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859 (EUT L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

[4] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2464 af 14. december 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering (EUT L 322 af 16.12.2022, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj).

44. opfordrer til, at principperne i AI-forordningen integreres i forordningen om produkter med dobbelt anvendelse[5], hvilket bør føre til et forbud mod eksport af AI-systemer, der er forbudt i henhold til AI-forordningen, og forpligte medlemsstaterne til at sikre, at alle højrisiko-AI-systemer med dobbelt anvendelse, der er beregnet til eksport, overholder forpligtelserne i henhold til AI-forordningen som en betingelse for eksportgodkendelse;

Henstillinger vedrørende handel

45. opfordrer til, at anvendelsesområdet for AI-forordningen udvides til at omfatte eksport af AI-systemer uden for EU for de to vigtigste risikokategorier, der er anført i AI-forordningen;

46. opfordrer til, at bestemmelserne om kunstig intelligens i EU's handelsaftaler fremmer pålidelig kunstig intelligens med open source; opfordrer Kommissionen til at medtage fremme af pålidelige AI-systemer i Global Gateway-initiativerne;

Henstillinger vedrørende AI-muligheder til fremme af menneskerettighederne

47. understreger AI-systemernes potentiale til at fremme og styrke menneskerettighederne og tackle store udfordringer på globalt plan; glæder sig over FN's og Europarådets bestræbelser på at fremme denne anvendelse af kunstig intelligens ved hjælp af international forvaltning;

48. opfordrer Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten til at støtte anvendelsen af pålidelige AI-systemer til overvågning af menneskerettighedskrænkelser og støtte til adgang til domstolsprøvelse samt inden for uddannelse, sundhedspleje, klimaændringer og energi og generelt til fremme af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling;

°

° °

49. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen og medlemsstaterne.

[5] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/821 af 20. maj 2021 om en EU-ordning for kontrol med eksport, mæglervirksomhed, teknisk bistand, transit og overførsel i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse (EUT L 206 af 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).